

„Codul Penal“ din vremea Imperiului Habsburgic a fost scos la lumină de reprezentanții Bibliotecii Județene Timiș. El este expus acum într-o expoziție. Un document publicat în 1768 arată tortura la care erau supuși suspectii de comiterea unor infracțiuni. Chinuiți, unii inculpați mărturiseau și ce nu au făcut.

Metodele de anchetă din ziua de astăzi au ajuns la un nivel de tehnologie greu de imaginat și în urmă cu 20 de ani, cu atât mai mult în urmă cu câteva sute de ani. Există printre anchetatorii zilelor noastre specialiști care susțin că tehnica a ajuns atât de avansată încât poți fi urmărit și în gaură de șarpe pentru administrarea probelor. În urmă cu câteva sute de ani, colectarea probelor se făcea cu mijloace la-ndemână. Spre exemplu, în secolul al XIV-lea, vinovăția se stabilea de către divinitate, suspectii de comiterea unor infracțiuni erau arși în palmă și bandajați, iar dacă după un anumit interval de timp rana se vindeca, suspectul era declarat nevinovat. Dacă plaga avansa, suspectul era declarat vinovat.

În 1768, Împărăteasa Maria Terezia introduce Codul Terezian, prin care erau stabilite torturile la care erau supuși inculpații. „Maria Terezia și-a dorit foarte mult să laicizeze lumea dreptului. A încercat, prin acest cod penal, să instituie niște sancțiuni foarte dure. El a fost rezultatul unei munci titanice a unor juriști austrieci. Ei au vrut nu să întărească autoritatea centrală, ci să creeze un instrument de disciplinare a dominioanelor de la distanță”, a explicat Cristian Clipa, lector universitar doctor la Facultatea de Drept din Timișoara.

Crimă recunoscută sub tortură

Specialiștii Bibliotecii Județene care au studiat documentul susțin că Timișoara a primit Codul Terezian în 1769, iar exemplarul ajuns aici era folosit la judecată într-o clădire din Piața Libertății de astăzi. „Groaza oamenilor față de clădirea în care codul era folosit era atât de mare, încât trotuarul din fața imobilului, deși central, era necirculat”, a spus Carina Galiș, coordonatorul secției Patrimoniu de la Biblioteca Județeană. Potrivit acesteia, în cartea lui Bela Schiff, „Vechea noastră Timișoară”, sunt relatate două cazuri despre oameni care au fost supuși torturii. „Într-una dintre situații, cetățeanul Gyura Mutavicia a fost dovedit ca fiind ucigașul soției sale gravide și a soțului iubitei sale Suzana. A recunoscut acuzațiile și a scăpat de tortură”, povestește Carina Galiș. Înainte de a fi condamnat la moarte, Mutavicia a declarat însă că amanta sa, Suzana, l-a pus să-i omoare soțul. „Au dus-o în sala de judecată în care era un judecător, un grefier, un traducător și trei asesori (jurați - n.r.). Nu a recunoscut nimic și, potrivit procedurilor, i s-au prezentat instrumentele de tortură. Nici așa tânăra de 20 de ani nu a mărturisit și a fost supusă primei metode de tortură: șurubul pe degete”, a mai arătat Galiș.

După jumătate de oră, văzând că nu cedează, anchetatorii au trecut la următoarea etapă, cizma spaniolă, un instrument montat pe picior care zdrobea gleznele, tendoanele și gamba. „Fata a început să urle și a recunoscut, dar când i-a fost scoasă cizma s-a declarat nevinovată și a spus că a făcut declarație sub tortură”, a povestit reprezentantul Bibliotecii Județene.

Atunci, fata a fost supusă celei mai grele metode de tortură, legarea mâinilor la spate cu o funie și ridicarea. „Erau dureri insuportabile. Sunt mai multe oase care se dislocă. A recunoscut din nou că l-a pus pe Gyura să-i omoare soțul și a fost condamnată la moarte împreună cu Gyura”, a povestit Galiș. Potrivit aceleiași surse, Gyura Mutavicia a fost condamnat la moarte prin tragerea pe roată, iar Suzana, prin decapitare. „Înainte de execuție, Gyura Mutavicia a fost torturat prin ciupituri executate cu cleștele. Suzana a scăpat de ciupituri pentru că era tânără, dar înaintea ei, unei femei i s-au smuls ambii sâni cu un clește înroșit în foc”, a mai arătat Carina Galiș.

Hoț eliberat prin tortură

Un alt caz relevant pentru funcționarea Codului Terezian este al unui afacerist al vremii respective numit Craioveanu. Acesta, împreună cu un sârb și cu încă un român, Cucu, făceau negoț. Mai exact, vindeau porci în Valahia și cumpărau cai, pe care îi vindeau maghiarilor. După o astfel de tranzacție, sârbul și-a luat banii și a plecat, iar Craioveanu și Cucu au ascuns banii într-un loc sigur, în pădure. După ce a constatat că toți banii au dispărut, Cucu a făcut plângere împotriva principalului suspect, Craioveanu. „A fost dus la același judecător și s-a urmat aceeași procedură. A stat cu cizma spaniolă două ore, i-au zdrobit picioarele. A urmat apoi o tortură foarte dureroasă. Legat de o scară cu mâinile în sus, a fost ars cu smoală sub braț. Nici atunci nu a recunoscut și a fost supus ultimei torturi, iar după trei ore de stat cu mâinile legate la spate și ridicat în sus, a fost declarat nevinovat și predat pe mâna medicilor”, a povestit Galiș.

"Maria Terezia și-a dorit foarte mult să laicizeze lumea dreptului. A încercat, prin acest cod penal, să instituie niște sancțiuni foarte dure." Cristian Clipa lector universitar doctor

Ocupația habsburgică

În perioada Mariei Terezia (1717-1780), Banatul și Transilvania erau sub ocupație habsburgică. Banatul era una dintre provinciile imperiului și se supunea unui regulament adaptat la cerințele centrale. În anumite provincii, regulamentele erau mai dure, în timp ce în republicile fidele, regulamentele erau mai lejere. Banatul a beneficiat de o serie de privilegii care au permis dezvoltarea rapidă a zonei. Maria Terezia nu a venit niciodată în Timișoara. În schimb, fiul său Iosif al II-lea a venit în Banat. De asemenea, soțul Mariei Terezia, Francisc Ștefan de Lorena, a venit în Timișoara în calitate de ofițer. Autor: Daniel Dancea SURSA: HISTORIA.RO